

Merlet

Edició Digital

Butlletí informatiu del Museu de Terrassa

1r. Quadrimestre de 2012 - Núm 39

39

Editorial

Una nova metodologia educativa: l'Aprenentatge Servei (APS)

Durant el curs passat el Patronat Municipal d'Educació de l'Ajuntament de Terrassa va convidar a un grup d'entitats membres de la xarxa TerrassaEduca a participar en una nova iniciativa, amb l'objectiu de crear activitats basades en l'aprenentatge servei. Després d'un període de formació i de treball en grup, cadascuna de les entitats va presentar un nou projecte.

“L'aprenentatge servei és una proposta educativa que combina processos d'aprenentatge i de servei a la comunitat en un sol projecte ben articulat en el qual els participants es formen tot treballant sobre necessitats reals de l'entorn amb l'objectiu de millorar-lo.”¹

Aquesta nova metodologia educativa, l'APS, consisteix en aprendre mentre es fa un servei a la comunitat. Els infants i els joves del nostre país tenen el dret de ser educats en la generositat. Cal ajudar-los perquè, com a ciutadans, aprenguin a ser conscients i valorin totes les coses bones que tenen, però a més, cal ajudar-los a ser crítics, a mirar al seu entorn (qui pateix, qui està sol, ...) i fer quelcom per millorar-lo. Hi ha un munt d'accions que es poden dur a terme: representar una obra de teatre en un hospital, netejar un bosc durant una excursió, jugar amb malalts d'Alzheimer, col·laborar en un banc d'aliments, ... tot això, amb l'objectiu d'aconseguir que s'obrin als altres i siguin més bons ciutadans.

Aquesta tipologia de treball educatiu, basat en un treball en xarxa, permet establir relacions de pertinença a la societat, aprendre i col·laborar en un marc de reciprocitat i desenvolupar coneixements i competències per a la vida. El fet d'adquirir un compromís, contribueix a desenvolupar una responsabilitat cívica i social.

“Investigacions dutes a terme en els últims anys mostren que les pràctiques d'APS més ben organitzades constitueixen una eina tant o més vàlida que altres de les utilitzades tradicionalment per al desenvolupament de competències bàsiques per al món del treball: treball en equip, comunicar-se eficaçment, desenvolupar la iniciativa personal, assumir responsabilitats, i adquirir competències organitzatives i de gestió.”²

El Museu de Terrassa proposa, per al curs escolar 2011-2012, l'activitat **Amics de la Casa Alegre de Sagrera**. La idea és que els infants es converteixin en monitors especialitzats del Museu, i que ofereixin una visita guiada a la Casa Alegre de Sagrera a persones del seu entorn: companys del centre escolar, familiars, ...

El punt de partida és una visita guiada a la Casa Alegre de Sagrera, a càrrec d'un monitor del MdT. La visita serveix per explicar l'evolució històrica i artística de l'edifici i a més, permet veure de quina forma els monitors transmeten la informació. En una segona fase, s'inicia el

treball en el centre educatiu per preparar el guió de la visita i elaborar materials de suport: disfresses, explicar un conte, fer titelles, reproducció d'objectes, làmines de suport, material fotogràfic, ... El procés finalitza amb la visita a la Casa Alegre de Sagrera a càrrec dels alumnes.

El Centre Promotor d'Aprenentatge Servei ha publicat diversos llibrets informatius: **Fes APS! Guia pràctica d'aprenentatge servei per a joves**; **Com fer APS en els centres educatius?**; **Com fer APS en les entitats socials?**; **Aprenentatge servei i entitats socials**³; ... i a més, podeu consultar la pàgina web www.aprenentatgeservei.cat, on entre d'altres, es recullen iniciatives de diversos àmbits: cultural, social, medi ambient, esportiu, ...

¹PUIG, J.M. et al. Aprenentatge servei. Educar per a la ciutadania. Barcelona. Octaedro i Centre PromotorAPS, 2005

²Citat a La pràctica solidària com a pedagogia de la ciutadania activa, de Maria Nieves Tapia. Debats d'Educació, 6. Barcelona : Fundació Bofill, 2006

³Publicacions consultables al Museu de Terrassa

L'EXPOSICIÓ

Us recordem que fins al 26 de febrer de 2012 podeu visitar l'exposició temporal de llarga durada **L'istme de Sant Pere: l'ocupació d'un territori**, a la Sala del Tinell del Castell Cartoixa de Vallparadís.

El Museu ofereix la possibilitat de fer visites guiades. Les persones interessades podeu sol·licitar informació (dates, horaris, preu) al 93 739 70 72.

Completant la mostra trobareu el Catàleg núm. 17, que podeu adquirir a les seccions del Museu de Terrassa (preu: 20 euros).

De cara al mes de maig de 2012, el Museu de Terrassa està treballant en una nova exposició temporal i el seu catàleg relacionada amb la societat terrassenca a l'època de la rierada del 1962.

SERVEI EDUCATIU

S'ha presentat la **Guia d'Activitats didàctiques del Museu de Terrassa pel curs escolar 2011-2012**, amb un total de 35 activitats. Aquest any es proposen tres noves visites:

- Cementiri Municipal de Terrassa
- Amics de la Casa Alegre de Sagrera (activitat APS - Aprenentatge i Servei)
- Teatre Principal

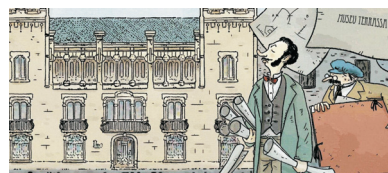
Si esteu interessats en participar en alguna d'aquestes propostes podeu demanar informació trucant al 93 739 70 72.

Per Nadal el Museu va organitzar dues activitats adreçades a infants i famílies que van tenir molta acceptació:

• **Per Nadal, els més menuts al Museu (activitats familiars):**

Hi ha qui pensa que els museus són territori exclusiu dels adults, però res més allunyat de la realitat. Els infants, de 3 a 6 anys, poden passar una estona molt divertida en el Museu, mentre s'acosten a la història i a l'art de la ciutat. En quatre sessions diferents, uns titelles expliquen contes i històries relacionades amb la Casa Alegre de Sagrera, el Castell Cartoixa, la llegenda del drac de Sant Llorenç i la Seu d'Ègara, Esglésies de Sant Pere. Els més petits es van endur un titella per acolorir a casa. Hi van participar un total de 255 persones, 129 de les quals eren nens i nenes.

• **Per Nadal, un regal del Museu (per a infants de 5 a 12 anys):**

En Melcior Vinyals, un reconegut arquitecte de la ciutat i en Cartipàs, el seu ajudant, cada dia van elaborar una activitat manual i van resoldre un misteriós cas relacionat amb el patrimoni de Terrassa. En total hi van participar 84 infants.

LES COL·LECCIONS

Últims ingressos del Museu de Terrassa

Donacions:

El col·lectiu d'acció de les arts contemporànies Creativitat Arts ha fet donació, al Museu de Terrassa, d'una obra artística realitzada per tres artistes de generacions diferents durant la jornada d'inauguració de la Rambla d'Ègara, el 26-27 de febrer de 2011. Aquesta obra és el resultat d'una acció pictòrica en viu feta per Floreal Soriguera, Oleg Tsyganyuk i Fernando Velásquez. Floreal Soriguera i Soriguera, "Suri", és un artista totalment consagrat dins el context local. Oleg Tsyganyuk és un artista ucraïnès que resideix a Terrassa des de 2003 i Fernando Velásquez és un estudiant guatemalenc que actualment resideix a la ciutat.

La senyora Angelina Ruiz Abad ha fet donació, al Museu de Terrassa, d'un penó de la Societat Coral La Paloma. Aquesta donació enriqueix la col·lecció d'objectes vinculats a la cultura associativa local, alhora que dóna fe de l'existència d'una societat gairebé desconeguda. La Societat Coral la Paloma es trobava ubicada en el si del Café Nova Paloma, el qual es va construir al voltant de l'any 1929 en un solar del barri de Ca n'Aurell, concretament a la cantonada entre els carrers Infant Martí i Ramon Llull. Aquest establiment va funcionar entre 1931 i 1952. Aquesta donació ha estat possible gràcies a la intermediació del senyor Josep Puy, historiador local.

Els senyors Pere i Cèlia Ros Gasset, fills de l'escultor Miquel Ros Orta, fan donació, al Museu de Terrassa, d'una obra del seu pare. Es tracta d'un magnífic autoretrat esculpit en marbre de Figueres. Aquesta donació ha estat molt apreciada donat que en el nostre museu aquest artista hi està molt poc representat, únicament amb dues obres: un bust de Ferran Canyameres i un altre d'en Baltasar Ragón.

Els germans Josep, Gemma i Francesc Cernuda Canelles han fet donació d'una escultura obra de Joan Serres, que s'ha ubicat al carrer del Peix, prop de l'edifici del Mercat de la Independència. Aquesta escultura suposa un homenatge a la cadena de botigues "La Sirena" i a un dels seus fundadors, Josep Maria Cernuda. Aquesta fructífera empresa està directament vinculada a la història comercial de Terrassa, ciutat on s'obre la primera botiga, concretament l'any 1983.

LES NOTÍCIES DEL MUSEU

La programació Terrasses d'Estiu va arribar a la quarta edició del cicle Sons del temps - música i patrimoni. Edificis emblemàtics de la nostra ciutat van ser musicats per formacions locals a partir de repertoris bàsicament hispànics i catalans. Entre les actuacions que es van preveure per aquest estiu van destacar:

· divendres 15 de juliol, a les 20.30 h - *Ad celestem harmoniam* a l'Església de Santa Maria de la Seu d'Ègara, Esglésies de Sant Pere: 120 persones.

· divendres 29 de juliol, a les 21 h - *La belle dance* a la Casa Alegre de Sagrera: 160 assistents.

· divendres 5 d'agost, a les 20.30 h - *Romansas i Kantikas sefardies* al claustre del Castell Cartoixa de Vallparadís: 260 persones.

A més, es van programar concerts a la Sala Muncunill, a l'Església del convent de Sant Francesc i al Convent de les Josefines, entre d'altres. Un total 1.425 persones van assistir als concerts programats.

Del 15 de juliol al 15 d'agost es va poder visitar l'exposició de pintura sobre seda "La mirada mística" de Mada Guerra "Muair", a l'Església de Santa Maria.

Els dies 3, 4 i 5 de setembre del 1713, durant la Guerra de Successió, les tropes borbòniques de Felip V comandades pel general Feliciano Bracamonte, van passar per les armes la Vila de Terrassa. Molts vilatans es van refugiar a l'interior del Convent del Sant Francesc de l'ordre dels frares recol·lectes. El diumenge 4 de setembre es va celebrar l'acte commemoratiu per homenatjar a tots els terrassencs que van morir i patir defensant les seves institucions i llibertats. El programa va consistir en la lectura del manifest commemoratiu dels Fets Històrics a càrrec de Marià Gallego, President de Creu Roja de Terrassa i el Concert Ondines ballen. També es va oferir un concert de Música tradicional catalana, a càrrec de Josep Maria Ribelles Trio. Van assistir-hi 130 persones.

Dins els actes de celebració de la 20a edició de les Jornades Europees del Patrimoni (JEP), el MdT va proposar una Jornada de portes obertes a la Seu d'Ègara, Esglésies de Sant Pere, el 24 i 25 de setembre. Hi van participar 470 persones.

El Museu va organitzar un nou curs per apropar els avenços obtinguts a partir de les tasques de recerca i investigació a la Seu d'Ègara. Esglésies de Sant Pere. En aquesta ocasió es va voler donar a conèixer amb profunditat l'arquitectura i els paviments de l'època del Bisbat d'Ègara (s. V al VIII). El curs Redescobrir el nostre patrimoni: Arquitectura i paviments de la Seu Episcopal d'Ègara, dividit en tres sessions, va consistir en una sessió introductòria i de caràcter general i dues sessions amb explicacions *in situ* per explicar els detalls de l'arquitectura i els paviments (*opus signinum* i mosaics) de la Seu d'Ègara. Cadascuna de les sessions va comptar amb 35 participants.

El dimecres 19 d'octubre es va celebrar una nova proposta de Sessions de capvespre a la sala d'actes de la Societat Coral Joventut Terrassenca. Es projectaren dos films: SA Peinaje e Hilaturas de lana. Objectiu qualitat (1962), realitzat per Estudios Cinar i VII Jocs Sant Jordi (1976), realitzat per Casamada Films. L'activitat es va organitzar conjuntament per la Societat Coral Joventut Terrassenca - secció de cinema i el Museu de Terrassa. Hi van assistir una cinquantena de persones.

Terrassa ha commemorat el centenari del naixement del pintor Joan Ferrer Pedrol amb diversos actes:

- Exposició: *Mil rostres d'una vida. Joan Ferrer Pedrol (1910 - 1997)*. El Museu va comissariar aquesta mostra que es va exhibir del 4 de novembre al 13 de desembre a la Sala Muncunill. L'exposició va ser organitzada per l'Ajuntament de Terrassa - Cultura, el Museu de Terrassa i el Fons d'Art Ferrer Pedrol.

L'exposició pretenia mostrar i donar a conèixer l'obra pictòrica de l'artista terrassenc Joan Ferrer Pedrol, tot fent un recorregut a través de la seva magnífica creativitat. L'objectiu era que servís com a reconeixement del seu valor artístic i otorgar-li el lloc que es mereix dins la història de l'art local.

Dues vistes del seu estudi. 1978 aprox.

1980 aprox. Dues imatges festives

- Presentació del catàleg *Mil rostres d'una vida. Joan Ferrer Pedrol (1910-1997)*, número 19 de la col·lecció Catàlegs del Museu, editat pel Fons d'Art Ferrer Pedrol.
- Concert Commemoració Centenari Joan Ferrer Pedrol (1910-1997), *El Carnaval del Món*, a l'Auditori Municipal, amb un programa de Cantata per a baix solista i conjunt instrumental a càrrec de Vidalba música.
- El dissabte 19 de novembre es va programar una visita comentada a l'exposició, amb la participació de 55 persones.

Del 16 al 20 de novembre Milà va acollir la trobada europea del Réseau d'Art Nouveau Network, dins del marc del Projecte Art Nouveau & Ecologie.

Destaca el 3r laboratori històric: "Natura, creativitat i producció durant l'Art Nouveau", la celebració de la reunió plenària i l'assemblea general de les ciutats membres de la xarxa (Regió de Brussel·les - Capital - coordinadora -, Ålesund (NO), Aveiro (PT), Barcelona (ES), Bruxelles-Brussel (BE), Bad Nauheim (DE), Helsinki (FI), Ljubljana (SL), Nancy (FR), Regione Lombardia (IT), Riga (LET), Terrassa (ES) - ciutats coorganitzadores - i Glasgow (UK), La Chaux-de-Fonds (CH) i La Habana (CU) - socis associats -. Els actes es realitzen al Palazzo Lombardia. Com a final de trobada es va visitar el poble de San Pellegrino Terme, de marcat estil Liberty.

Us presentem el nou logotip de la Xarxa de Museus d'Història i Monuments de Catalunya. Informar-vos que s'està treballant en una nova pàgina web 3.0 i en una exposició conjunta de tots els museus membres de la xarxa: el Museu Comarcal de Cervera, el Museu d'Història de la Ciutat de Girona, el Museu de Lleida, el Museu Torre Balldovina de Santa Coloma de Gramanet i el Museu de Terrassa.

SÓN NOTÍCIA A LA SEU D'ÈGARA

Entre els darrers visitants de la Seu d'Ègara, Esglésies de Sant Pere, podem destacar:

· dimecres 13 d'abril: Ljubo Beslic, alcalde de Mostar; Zeljana Zovko, ambaixadora de Bòsnia-Herzegovina; Ramon Jofresa, cònsol a Barcelona; Manuel Pérez, Tinent d'Alcalde d'Innovació i Desenvolupament Estratègic i Econòmic; Joan Chicón, cap de Relacions europees i internacionals de l'Ajuntament de Terrassa i Domènec Ferran, director del Museu de Terrassa.

· divendres 13 de maig: Arxivers d'Öbrero (Suècia). Ho organitza: Arxiu Administratiu

· dissabte 5 de novembre: Associació de Museòlegs de Catalunya

· dijous 17 de novembre: VI Jornades de formació del Fòrum de síndics, síndiques, defensors i defensores locals de Catalunya. Organitza: Sindicatura de Greuges

La Parròquia de Sant Pere programa activitats amb les quals vol donar a conèixer la Seu d'Ègara, Esglésies de Sant Pere. El mes de novembre es va dur a terme el programa anomenat **La Seu d'Ègara és bellesa: Primera Setmana de música sacra de la Seu d'Ègara**, amb la celebració de tres concerts i dues misses especials:

· diumenge 30 d'octubre a les 19h: Concert inaugural amb Jordi Savall i Xavier Díaz-Latorre.

· dimarts 1 de novembre a les 18h: Xerrada sobre els elements funeraris del s. IV al VIII a la Seu d'Ègara, a càrrec de Domènec Ferran (director del Museu de Terrassa) i a les 19 h Concert amb temes referents a la litúrgia i al tema de difunts, a càrrec d'en Jordi Figueras, orgue. Hi assisteixen 198 persones.

Es va programar una visita guiada però no hi assisteix ningú, ja que aquesta oferta no es veia reflectida en el programa d'actes.

· divendres 4 de novembre a les 19.30h: Missa amb ritus hispano-mossàrab, amb l'Schola Cantorum. Direcció de Joaquim Garrigosa.

· dissabte 5 de novembre a les 19.30h: Missa cantada segons el ritus bizantí, amb la participació del cor Irene. Direcció de Josep Torras.

· diumenge 6 de novembre a les 19h: Concert d'Exaudinos: Durate! Direcció de Joan Grimalt.

La Parròquia de Sant Pere va programar uns actes per commemorar els 900 anys de la consagració de l'Església de Santa Maria d'Ègara:

· diumenge 1 de gener: Commemoració dels 400 anys de la troballa de les relíquies de Sant Julià, Sant Sever, Sant Valentí i els sants màrtirs de Saragossa.

· dilluns 2 de gener: Commemoració dels 900 anys de la consagració de l'Església de Santa Maria

NOUS PROJECTES

Un petit grup de persones han demostrat interès per engegar de nou el grup d'els Amics del Museu de Terrassa. Ens han demanat que fem extensiva la proposta de sol·licitar persones voluntàries per treballar en aquest nou projecte. Si hi esteu interessats podeu enviar un correu a l'adreça electrònica: amicdelmuseudeterrassa@gmail.com o bé trucar al 93 739 70 72.

CINEMATECA

La Cinemateca Documental de Terrassa duu a terme la tasca de recuperació, catalogació i transferència digital de tot aquell material cinematogràfic susceptible d'esdevenir document històric per a la ciutat de Terrassa. Un dels seus objectius principals és la preservació del cinema amateur terrassenc, tan de ficció com documental. L'entitat compta amb la col·laboració i l'assessorament del Museu de Terrassa.

La Cinemateca Documental de Terrassa diposita còpies màster digitals al Museu de Terrassa i, a més, lliura una còpia digitalitzada als autors o als seus representants.

A continuació podeu veure alguns dels films disponibles de consulta:

Títol del film	Autor	Data realització
Bodes d'Or de l'Abat Marcet	Pere Font Marcet	27/05/1949
Funerals de l'Abat Marcet	Pere Font Marcet	1946
Inauguració capella Badia-Tobella	Agustí Fabra	1936
Capella de la família Badia-Tobella	Domingo Vallhonrat i Manuel Prieto	1946
Enterrament de F.P. Badia i Tobella	Àngel Fernández	02/04/1960
Visita Abad Aureli Escarré a Can Prat	Oriol Badia	1961
Visita del Pare Cassià Just a Can Prat	Oriol Badia	1961
Visita senyors Mato als telers de la fàbrica Font	Pere Font Marcet	1944
Corpus Christi, 1944	Pere Font Marcet	1944
Missa de campanya, 1944	Pere Font Marcet	1944
Fira de Tardor, 1944	Pere Font Marcet	1944
Consagració Episcopal del Bisbe Sanahuja	Pere Font Marcet	1944
Terrassa, 1944	Pere Font Marcet	1944
Frente de Juventudes. Campament Gibraltar.	Pere Font Marcet	1944
Monument als Caiguts	Pere Font Marcet	04/1944
Trasllat restes avi Font i de Lluís Font Serra	Pere Font Marcet	1950
Reis, 1948	Pere Font Marcet	1948
Diumenge de Rams, 1948	Pere Font Marcet	1948
Calvari, 1948	Pere Font Marcet	1948
Processó Corpus. Escolapis, 1948	Pere Font Marcet	1948
Diumenge de Rams, 1949	Pere Font Marcet	1949
Els armats	Pere Font Marcet	1949
Primera Comunió de Ferran Font Serra	Pere Font Marcet	26/05/1949
Corpus Christi. Escolles Pies, 1949	Pere Font Marcet	1949
Funerals de l'Abat Marcet	Pere Font Marcet	1946
Exercicis Espirituals (La Puda)	Pere Font Marcet	1945
Corpus Christi. Escolles Pies, 1945	Pere Font Marcet	1945
Felices Pascuas	Pere Font Marcet	1944-1945
Primera comunió Ricardo Font Serra	Pere Font Marcet	15/05/1947
Processó Corpus Escolapis, 1947	Pere Font Marcet	1947
Efemèrides terrassenses, 1950	Pere Font Marcet	1950
Festival Folkloric Festa Major	Pere Font Marcet	1947 (?)
Caixa d'Estalvis de Terrassa	Pere Font Marcet	1960
Paròdia Esbart Dansaire	Josep Salvans	1927-30 (?)
Cercle Egarenc i el Passeig	Josep Salvans	1927-30 (?)

Títol del film	Autor	Data realització
Construcció de l'Anònima	Josep Salvans	1927-30 (?)
Visita del Dr. Iruita	Josep Salvans	1930
Construcció de la casa	Josep Salvans	1927-30 (?)
D'excursió	Josep Salvans	1927-30 (?)
Accionistes de la SAPHIL	Josep Salvans	1929
Biarritz	Josep Salvans	1927-30 (?)
La Barata, celebrando el onomástico de mamá	Josep Salvans	1930
L'Anònima	Josep Salvans	1927-30 (?)
De la Mata a can Pèlacs	Josep Salvans	1927-30 (?)
Els Caus	Josep Salvans	1930
Enllaços	Josep Salvans	1930
Enllaç de Jaume Corbera i Maria Montset	Josep Salvans	1931
Enllaç d' Ignasi Salvans amb Adela Aurell	Josep Salvans	1932
DIDÓ	Miquel Peralta i Joan Puig Pascual	1983
Riuades de 1962	Joan Bonastre	setembre i novembre 1962
Barro	Jordi Tomàs i Freixa	setembre 1962
Vallparadís, castell, cartoixa i museu	Josep Bros	2004
Sant Antoni Abad	Josep Bros	2006
Fira modernista	Josep Bros	2005
Trobada de puntaires	Josep Bros	2005
Fira del dibuix	Josep Bros	2-10-2005
El tres tombs	Josep Bros	2003
Festa infantil de Carnestoltes	Josep Bros	2006
25 Jazz Terrassa Festival	Josep Bros	2006
Rambla Jove	Josep Bros	2006
Inauguració monument als caiguts	Domingo Vallhonrrat	24 de gener de 1944
Riurada de 1962	Eduard Bros	1962
SA Peinaje e Hilaturas de lana	Estudios Cinar	1962
VII Jocs Sant Jordi 1976	desconegut	1976
Cavalcada Festa Major	Marian Montserrat	5-7-1969
Panoràmica general Terrassa	Marian Montserrat	5-7-1969
Festes nadalenques	Marian Montserrat	1969-1970
Festa Major Terrassa	Marian Montserrat	5-7-1970
Il·luminacions Nadal Terrassa	Marian Montserrat	6-1-1971
Trial a Sant Llorenç	Marian Montserrat	6-1-1971
Benedicció de Rams	Marian Montserrat	4-4-1971
Obres aparcament soterrani plaça Clavé. Festa Major, Inauguració avinguda Gibraltar, sortida d'Ofici, ball de plaça	Marian Montserrat	26-6-1971
Aiguat a Terrassa. Riera i Barri de les Arenes	Marian Montserrat	20-9-1971
Festa Major	Marian Montserrat	1972
Maniobres Creu Roja al llac Bogunyà	Marian Montserrat	12-11-1972
Reis al Casino del comerç. Il·luminacions nadalenques. Nou pont al Grups Montserrat	Marian Montserrat	1973
Aplec sardanes Vallparadís	Marian Montserrat	1973

Títol del film	Autor	Data realització
Festa Major. Cavalcada. Festival al Parc de Sant Jordi Ballets parc Sant Jordi i castell de focs	Marian Montserrat	1973
Inauguració instal·lació elèctrica a l'estadi Terrassa	Marian Montserrat	1973
50è aniversari Creu Roja a Terrassa. Desfilada brigada. Simulacre accident de cotxe. Arribada d'ambulàncies i recollida de ferits	Marian Montserrat	8-12-1973
Arribada bombers, simulacre incendi de cotxe, exhibició de material	Marian Montserrat	8-12-1973
Festa Major can Palet. Concurs vestits de paper	Marian Montserrat	17-3-1974
Festa Major. Cavalcada	Marian Montserrat	1974
Els reis Mags al Casino del Comerç	Marian Montserrat	6-1-1975
Festa Major. Cavalcada. Castell de focs	Marian Montserrat	1975
Arribada patge Xiu-Xiu als escolapis	Marian Montserrat	1976
Carreres de cotxes als grups Sant Llorenç	Marian Montserrat	1976
Festa Major. Cavalcada	Marian Montserrat	1976
Baixada forta riera de les Arenes i petita inundació a les Fonts	Marian Montserrat	1976
50è Aniversari de l'empresa T.S. Roig SA al restaurant Cavall Bernat	Marian Montserrat	1977
Empresa T.S. Roig SA en funcionament	Marian Montserrat	1977
Antic immoble de T.S. Roig SA	Marian Montserrat	1977
Incendi magatzems T.S. Roig SA	Marian Montserrat	octubre 1978
Despatxos T.S. Roig SA	Marian Montserrat	1979
Globus de la Caixa	Marian Montserrat	1979
Festa de Sant Anton. Cavalcada pont del passeig	Marian Montserrat	1980
Carnestoltes al Raval	Marian Montserrat	1980
El president Suárez visita la residència Mossèn Homs	Marian Montserrat	1980
Simulacres bombers i Creu Roja a la Rambla	Marian Montserrat	1980
Festa de Sant Antoni a Terrassa. Cavalcada pel passeig	Marian Montserrat	1981
Nevada a Terrassa. Carnaval a Terrassa. Acomiadament màquines de tren de vapor a l'estació del Nord	Marian Montserrat	20-2-1981
Festa Major sant Pere. Globus Caixa. Casament típic a Sant Pere	Marian Montserrat	1981
Festa Major sant Pere. Casament típic a Sant Pere, dracs i gegants	Marian Montserrat	1982
Festa Major Terrassa. Castell de focs	Marian Montserrat	1982
Carnaval	Marian Montserrat	1983
Festival folklòric al Raval i parc Vallparadís	Marian Montserrat	27-4-1983
Festa Major barri Vallparadís, correlada de bous	Marian Montserrat	1983
Festa Major Sant Pere	Marian Montserrat	1983
Festa Major Terrassa	Marian Montserrat	1983
Volta ciclista a Espanya pas per Terrassa	Marian Montserrat	1984
Festa Major Sant Pere. Els nous gegants, casament típic, processó del Corpus	Marian Montserrat	1984

Títol del film	Autor	Data realització
Exposició material ferroviari de RENFE a l'estació del Nord	Marian Montserrat	1984
Nevada a Terrassa	Marian Montserrat	1985
Carnaval comparses per la plaça Clavè	Marian Montserrat	1985
Festa Major Terrassa	Marian Montserrat	1985
75è aniversari C D Terrassa-Hockey	Marian Montserrat	1985
III copa intercontinental de hoquei	Marian Montserrat	1985
Estació vella Ferrocarrils Generalitat. Nova estació. Festa Major Terrassa	Marian Montserrat	1986
Inauguració nova estació Ferrocarrils Generalitat. Castells de focs Festa Major Terrassa	Marian Montserrat	1986
Il·luminació nadalenca carrers Terrassa	Marian Montserrat	1987
Festa de Sant Anton. President Pujol inaugurant la variant de l'autopista A-18	Marian Montserrat	1987
Simulacre extinció incendi forestal a can Font	Marian Montserrat	1988
Festa Major Terrassa	Marian Montserrat	1988
Nit de reis Terrassa, il·luminació carrers nadalenca, cavalcada de reis per la Fontvella	Marian Montserrat	1989
Inauguració Hospital de Terrassa mancomunitat Sabadell-Terrassa	Marian Montserrat	1989
Riuadas 1971	Casamada	1971
Noticiari Tarrassa (Mártinez Lozano)	Casamada	1972
Marxa atlètica	Casamada	1972
XI Moto kross Mancomunitat	Casamada	1972
Inauguració Mancomunitat Sabadell Terrassa	Casamada	1972
Depostista de l'Any	Casamada	1972
Pujada a la Mata (automobilística)	Casamada	1972
Enterrament de paracaudista	Casamada	1972
Jocs Florals	Casamada	1972
Viva la Genta a Terrassa	Casamada	1972
Miss Espanya (Rocío Martín Madrigal)	Casamada	1972
Patge Xiu-Xiu	Casamada	1972
Mina Pública		1973
Premi Literari 1973		
Volta ciclista 1973		

Objetivo: Calidad.

La recuperació d'un film sobre l'empresa Saphil

Presentació

El dia 2 de març de 2011, els membres de la Cinemateca de Terrassa varen visionar un reportatge titulat *Objetivo: Calidad*, dedicat a l'empresa SA Peinaje e Hilatura de Lana (Saphil), coneguda popularment com L'Anònima. Es tractava d'una pel·lícula de vint-i-set minuts, filmada el mes d'agost de 1962, en 16 mm, en color i que utilitzava la *veu en off* per a narrar el seu contingut argumental.

Aquest reportatge el va lliurar a la Cinemateca en Domènec Ferran i Gómez, director del Museu de Terrassa i també membre de la Cinemateca, qui l'havia recollit l'1 de febrer de 2011, a través del gerent de l'empresa Fil Gènesi SA, Josep Maria Sabatés i Rosselló, de mans de Jordi Roca, encarregat a la colònia Santa Maria de Ripoll, una antiga propietat de l'empresa Saphil, situada a la carretera de Barcelona sense número, al Ripollès.

A l'hora d'analitzar i documentar aquest film, la Cinemateca va organitzar una sessió de treball a la que van assistir un grup d'antics treballadors d'aquesta empresa per a que ajudessin en la tasca d'identificar els principals elements i persones que apareixen al reportatge. Aquest grup estava format per: Ramon Roset i Pallicer, que ingressà a la Saphil el 1945 i que fou cap de laboratori; Rafel Margalef i Sender, que entrà a treballar a l'empresa el 12 de maig de 1958, i fou oficial de comptabilitat; Nativitat Viladoms i Fuertes, el 3 de gener de 1966, i que exercia de telefonista; Edmon Aymamí i Escudero, el 1960, administratiu; Joan Alsina i Pujador, el 1949, cap administratiu; Manel Sánchez i Rodríguez, també el 1949 i administratiu, i, per últim, Josep Maria Domènech i Fargas, que també treballà com a administratiu a la Saphil entre el 1940 i el 1948.

Es tracta d'un reportatge on, fonamentalment, es descriu tot el periple preparatori que seguïen les aspirants a empleades de la Saphil. Aquesta empresa fou fundada l'11 de desembre de 1919, mitjançant l'associació de les firmes Francisco Salvans, Juan Salvans Pascual, Hijos de Enrique Torrella i Francisco Masana, totes elles relacionades amb del sector de la llana.

La seva producció es va diversificar per diversos indrets de Terrassa: al vapor Galí del carrer de Sant Leopold, al vapor Monset de la Rambla d'Ègara, al vapor Niquet de la carretera de Martorell i, des de 1925, a la fàbrica del carrer de Galileu. Per últim, també a la colònia obrera Santa Maria de Ripoll, al Ripollès.

Des dels seus inicis, Saphil es va anar expansionant ràpidament fins a l'esclat de la Guerra Civil espanyola i, durant els anys quaranta del segle XX, va aconseguir una gran solidesa productiva i econòmica que durà fins a la greu crisi que va viure el sector tèxtil català a partir dels inicis dels anys setanta i que va deixar ferida de mort aquesta empresa. Tot i així, va continuar activa fins que va fer suspensió de pagaments el 1990, moment en el qual havia arribat a acumular un deute de dos mil nou-cents milions de pessetes¹.

El 1962, l'encàrrec d'aquest film formava part d'un ampli programa de modernització que l'empresa ja havia encetat a mitjans dels anys cinquanta i que es perllongà fins als inicis de la dècada dels seixanta del segle passat, reformant els espais productius i renovant la maquinària. Un pla de modernització que s'amplià amb campanyes publicitàries de qualitat inscrites sota lemes com: *La gran família laboral Saphil*. També es van convocar concursos d'eslògans i es van desenvolupar moderns plans de seguretat a la feina. Una línia de transformació que dirigí l'enginyer belga Raymon Collart, que fou contractat per la Saphil a temps parcial per tal d'introduir nous principis de racionalitat productiva anglosaxons, així com una nova política respecte les retribucions salarials, donant-li molta importància al concepte dels incentius. Incentius dels quals es parla al final d'aquest film, explicant, per exemple, que, en pro de la qualitat, s'instituíen concursos entre les diferents seccions de la fàbrica, amb dret a premis, tot puntuant el treball, l'estat de la maquinària o el de la neteja. Del seguiment de totes aquestes noves directrius s'ocuparen Amador Rebullida i Conesa, enginyer en cap de la Saphil, i l'enginyer superior d'indústries tèxtils i cap de control, Pere Escuder i Comes.

La Saphil el 1962

Con ja s'ha dit, durant el 1962, any de realització del reportatge que aquí presentem, l'empresa invertí en millores estructurals i en renovació de maquinària, així com en potenciar publicitàriament la firma a través dels mitjans audiovisuals. Per exemple, a la pàgina 16 del butlletí *Saphil* número 64, juny-juliol de 1962, trobem que feia molt poc s'havien filmat tres documentals industrials que descrivien la formació dels cronometradors i, l'any següent, segons ens informa el número 78 del butlletí corresponent al mes d'octubre de 1963, el dia 16 d'aquell mateix mes, tècnics de l'Olrick Breckoff de la WDR-Televisió alemanya, acompanyats pel periodista Eduard Berraondo i Viñas, enregistraren un reportatge televisiu sobre la Saphil que seria emès a Alemanya.

El film del qual parlem es va enregistrar un mes abans de les desgraciades rierades del mes de setembre i octubre, les quals van afectar relativament a la Saphil, perdent-se solament la llana emmagatzemada a la fàbrica de la carretera de Martorell². Tot i així, les poques pèrdues que es van patir foren compensades per l'obtenció de crèdits oficials a llarg termini i baix interès, aconseguits a través de l'Institut Industrial i per l'ajut del Banco de Crédito Industrial, el qual, dins el marc del Pla de Reestructuració Llanera 1963-1967, ajudà en la modernització de la fàbrica que la Saphil tenia en funcionament a la colònia Santa Maria de Ripoll, la qual havia començat ja a renovar-se el 1961, quan, entre d'altres, s'inaugurà, al desembre, una nova escola de primària per als fills dels treballadors que va dirigir Cristina Royo, assistida per dos professores més, així com una sala de cinema, que s'havia començat a utilitzar el 19 de març de 1962.

Aquells ajuts econòmics no solament compensaren les petites pèrdues ocasionades per les rierades, sinó la sensible baixada dels beneficis patida durant el mateix 1962, un exercici durant el qual, tal i com apareix descrit a la Memòria, s'havia donat una disminució circumstancial de fusos, donats els inconvenients que provocaren les intervencions de modernització de la maquinària a la fàbrica de la colònia Santa Maria de Ripoll.

Alhora, també s'havien acusat pèrdues degudes a l'absentisme laboral a causa de les desgraciades rierades, provocant un atur tecnològic que afectà a 146 treballadors del total dels 307 que aleshores formaven la plantilla de la firma a Terrassa, i per un sensible descens de vendes.

A tot això, s'ha de sumar el fet que, a partir de finals del mes de maig de 1962, amb la implantació dels convenis col·lectius, a la Saphil es van viure també certs moments d'intranquil·litat empresarial que quedaren manifestats a la Memòria d'aquell exercici, queixant-se la gerència que, davant les negociacions, alguns treballadors estaven mantenint "posicions incorrectes". Hem de tenir en compte que, malgrat els intents didàctics i propagandístics de reportatges com el que aquí s'analitza, més enllà de les bones voluntats, el principal objectiu de la Saphil era obtenir beneficis, per tant, la imatge idíl·lica que, sobre la cooperació entre obrers i patrons, es tractava de transmetre amb un producte fílmic com aquest, no tenia res a veure amb la realitat.

En aquella època, a la firma l'interessava crear una atmosfera laboral paternalista que donés sentit al lema abans citat: *La gran família laboral Saphil*, de tal manera que el temps privat i el professional dels seus productors quedessin imbricats en un de sol, donant cobertura associativa a les afeccions particulars dels seus treballadors. Per exemple, el 1961 es varen crear dues agrupacions d'empleats dedicades a la filatèlia i a la pesca i, a finals de 1962, una de fotografia, la qual, arribà a concursar en certàmens forans a la pròpia empresa, així, per exemple, el gener de 1965, Florenci Vilaseca i Berenguer guanyà, al IV Gran Premi d'Espanya de Fotografia de Badalona, el Premi Ortiz Echagüe, per la seva instantània titulada *Festa Major*.

El film: Objectiu Qualitat

Des del punt de vista argumental, el film del qual estem parlant també destil·la el paternalisme defensat per l'eslògan: *La gran família laboral Saphil*, amb el qual es cercava controlar i justificar la intromissió de la jerarquia laboral en la realitat privada dels seus empleats. Es tractava d'una mentalitat empresarial mercantil que considerava la fàbrica com l'ambient idoni on havien de confluïr les condicions òptimes per aconseguir el perfeccionament no solament tècnic dels treballadors, sinó també el personal. Aquest és el to emprat durant tota la filmació, fonamentalment quan es tracta d'explicar com es preparaven i formaven les aspirants que volien entrar a formar part de la plantilla de l'empresa³.

L'interès històric-documental del film *Objetivo: Calidad* és molt alt, començant per les imatges rurals que serveixen per a evocar la matèria primera de la firma, la llana. Immediatament, a través d'una panoràmica vertical, emergeix en pantalla un dels símbols més emblemàtics de la firma, els trenta-set metres de la xemeneia de base quadrada i fust troncocònic del carrer de Galileu amb l'anagrama Saphil, un element construït el 1961. Després d'un canvi de pla, se'ns mostren, de manera molt genèrica, amb el convencional recurs de les panoràmiques horitzontals, els exteriors de la manufactura de Santa Maria de Ripoll.

Fotograma del film on podem veure un dels camions Saurer de la Saphil.

Quan acaba aquesta primera i curta part que funciona com a pòrtic o presentació, la resta del reportatge es dedica fonamentalment a mostrar-nos detallades imatges sobre els exteriors i els interiors de l'empresa domiciliada al carrer de Galileu de Terrassa, un edifici racionalista que fou projectat per l'arquitecte Pere Pigrau i Casals. Aquests plans també serveixen per a ensenyar tota la seva maquinària, així com part del seu parc automobilístic, format per furgonetes Chevrolet i camions Saurer, comprats a Agilesa (Agrupació General de la Indústria Llanera SA), les imatges dels quals ofereixen un doble interès documental, l'estrictament automobilístic i el de les arts de retolació per a vehicles d'empresa a l'època.

El fil argumental que ens permet veure totes aquestes instal·lacions és la descripció de l'aprenentatge d'unes hipotètiques aspirants a empleades de Saphil. Una d'elles era Dolors Pueyo, qui aleshores tenia disset anys i que en feia tres que havia estat contractada per aquesta empresa. El guió cinematogràfic mostra a l'espectador tot el procés pel qual passava una aspirant fins que acabava la seva formació i, si era acceptada, que en el cas del film naturalment ho és, se li assignava un lloc de treball adjudicat segons els resultats de les proves psicotècniques que se li havien fet i que també apareixen al film.

Que la protagonista fos una dona no és casual, hem de tenir en compte que dins el sector tèxtil, per tradició i amb l'objectiu de comptar amb una mà d'obra barata, el tant per cent d'obreres era sempre superior al d'obrers.

Fotograma del film on podem veure a Dolors Pueyo, primera a l'esquerra, al costat de la seva instructora de la Saphil.

El primer interior que es veu en pantalla és el despatx de Josep Ubach i Invers, que aleshores era el cap de l'escola de formació del personal i que com a tal, apareix al film rebent a l'aspirant. Seguidament, entrava la infermera Montserrat Devó qui acompanyava la jove al dispensari del doctor Joan Guitart i Roca per a que aquest li fes un reconeixement mèdic, podent-se observar els elements amb els que estava dotat aquell espai, entre d'altres, un aparell de raigs X. El que fa gràcia de la posada en escena és que aquests indrets, tant el despatx del cap de formació com el dispensari, apareixen massa ordenats, en pro de la pulcritud fílmica, que produeixen una sensació d'atmosfera laboral fictícia.

Immediatament, el film mostra com l'aspirant realitza les proves psicotècniques, resultant molt curioses si comparem aquestes proves amb les que actualment es fan. Una vegada realitzades i superades, la candidata era acceptada i, seguidament, apareixia en escena la instructora, que s'ocupava de la tutela de les aspirants durant tot el seu període d'aprenentatge. A partir d'aquí es prescindia de la *veu en off* i, doblada, parla la instructora, tot dirigint-se a un grup de quatre aspirants, mostrant els elements bàsics amb els quals s'havien de familiaritzar ràpidament, per exemple, amb una fusada. A continuació, entrava Eduardo Camacho Miranda, ajudant de Josep Ubach, fent el paper de monitor, explicant detalladament els secrets de la llana. Mitjançant un zoom i un fos sobre el velló que el citat monitor diposita a la taula, canvia el fil argumental del film i apareix un ramat de merines extremenyas⁴, famoses per la primor de la seva llana, començant aquí una descripció molt didàctica i interessant sobre tot el procés d'obtenció de la matèria primera: des de l'esquilat de l'ovella a mà i a màquina, fins l'embolicat del velló.

Fotograma del film que ens mostra la sala de sorteig de la Saphil i on apareix Eduardo Camacho Miranda instruïnt les aspirants.

A partir d'aquí el reportatge es converteix en una font d'informació industrial de primer ordre: es veu la secció de sorteig on es feia el triatge de la llana; els seus successius rentats i el desgreditge en una màquina Leviathant que ho feia per procés continu, eliminant els sòlids adherits i els subproductes greixos. A la sortida de la barca de rentat, es veu com la llana és transportada per gravetat i mecànicament a un assecador on es fa el centrifugat amb màquines De Laval i l'assecat amb màquines tipus Melt. Després, les imatges se centaven en la secció de pentinat on s'eliminaven les impureses insolubles en l'aigua i on es transformava la llana en branca o en metxa pentinada. El film ens mostra també uns primers enquadraments amb la instructora mostrant la delicada tasca de nuar i, seguidament, uns altres d'una màquina Bremen, que aprimava la metxa de llana tot preparant-la pel seu posterior filat.

Aquí el documental interromp la informació industrial i explica com els treballadors inicien el seu parèntesi de descans, començant per una descripció més social, tot situant-nos en el menjador que l'empresa havia habilitat el 1958 i on també hi havia un bar atès per Joaquim Berenguer i Faire a qui anomenaven *Xispa* i que apareix a la barra ajudat per la seva filla Montserrat persona que, en realitat, no treballava allà.

Els següents plans estan dedicats a mostrar l'economat, un local de 156 metres quadrats annex a la fàbrica i que havia estat inaugurat el 5 d'octubre de 1959. Allà hi treballaven cinc empleats, entre ells, Isabel Elies, a la qual podem reconèixer en pantalla exercint com a caixera. En aquest espai l'interès històric s'amplia facilitant-nos dades sobre conceptes alimentaris, marques o formes de comercialització molt interessants, entre elles, la presència de productes congelats que feia molt poc havien començat a aparèixer als supermercats nacionals⁵.

Fotograma del film amb una vista sobre l'interior de l'economat de la Saphil a Terrassa.

Les escenes del menjador i l'economat donen pas a un segon bloc narratiu industrial introduït amb l'entrada de la plantilla de treballadores a la sala de filatura, on la metxa, tal i com descriu la *veu en off*, es transforma en fil, atorgant-li el gruix definitiu i, mitjançant la torsió, la resistència necessària, parant molta atenció a la planificació fílmica en l'execució del nus, el qual s'havia de fer amb cura i pulcritud, ja que un nuat defectuós podia generar greus defectes en els genres acabats. En aquest apartat la càmera utilitza una profunditat de camp més curta, aconseguint així una representació molt didàctica. Després de la filatura es mostraven les operacions i les màquines que s'ocupaven del fil bobinat, destinat a la tintura en bobina creuada; del doblegat i del retorçat, utilitzat per a la matèria que havia de servir-se a més d'un cap i, per últim, l'aspeat, tractament del fil que s'havia de tintar en troca.

Els següents plans es van prendre a la terrassa superior de la fàbrica, on la xemeneia de la Saphil tornava a ser la principal protagonista. Un parèntesi que servia per a enllaçar novament amb l'interior, però ara, a la sala dels tints, mostrada amb una panoràmica horitzontal i en picat que permet veure completament la seva moderna maquinària. Segueixen els plans dedicats a les darreres operacions sobre la llana ja filada, l'empaquetat, l'enfardat i la càrrega a les camionetes i camions Saurer de l'empresa.

Tal i com apareix al film, i mitjançant primers plans, Josep Ubach, cap de l'escola de formació, ensenya a les candidates a empleades cadascun dels defectes que podia presentar un teixit a causa d'una inadequada manipulació en les fases del pentinat i de la filatura, mostrant-se amb detall cadascuna de les deficiències que podien donar-se. A partir d'aquí el film explica com les candidates començaven el seu període de pràctiques, primer, rebent les indicacions de la instructora sobre les diferents tècniques de nuar; després, aprenent a manipular una contínua de filar, utilitzant una d'especial i expressament fabricada per a fer pràctiques, apareixent en pantalla una contínua experimental marca Rieter de dotze pues.

Fotograma del film on apareixen les aspirants junt amb la contínua experimental marca Rieter de dotze pues.

Superada la fase de pràctiques, les candidates passaven ja a la secció assignada, en el cas del film, a la de filatura, on seguien sent tutelades per la instructora. Aquí, una el·lipsi argumental, mitjançant la superposició en imatge d'uns fulls de calendari marcant els dies laborals, del 21 d'agost fins al 7 de setembre, descrivia com les candidates arribaven a estar preparades i podien passar a pertànyer a la plantilla. Immediatament, la imatge tornava al despatx de Josep Ubach on aquest presentava les joves a Valentí Surrallés i Sorribes, director de la filatura. Seguidament, es mostrava el laboratori amb la intenció de subratllar l'esforç de la firma per aconseguir un nivell de qualitat màxim, amb una riquesa de detalls sobre els instruments remarcable.

En aquest espai, on es controlava la qualitat dels filats, comprovant la seva resistència, el seu allargament, la regularitat aparent del fil, etc., s'ha pogut identificar, entre les diverses persones que apareixien, a Rosa Plans i Co, oficiala de laboratori, treballant davant un dinamòmetre de la marca Uster.

El final del reportatge estava dedicat al butlletí mensual de l'empresa i als cartells de les campanyes de qualitat encetades per la Saphil que, la majoria de les vegades, il·lustrava Francesc Dalmau i Aloy, majordom de la filatura.

A la pàgina 9 del butlletí de la Saphil número 66, corresponent al mes de setembre de 1962, Edmon Aymamí i Escudero donava la notícia del rodatge d'aquell reportatge i ens deia que fou Francesc Salvans i Aurell qui tingué la iniciativa d'encarregar a Estudios Cinar el seu enregistrament, de fet, als primers crèdits del film apareixen com a responsables del guió tècnic SA de Peinaje e Hilatura de Lana i Bureau d'Etudes et d'Organisations. D'altra banda, fou Josep Ubach el supervisor de tot el rodatge, fent d'intermediari entre els Estudios Cinar i la Saphil.

Edmon Aymamí també explicava, en aquell butlletí, que la finalitat del film entrava de ple dins del programa de renovació i potenciació de la imatge de qualitat que l'empresa volia projectar, divulgant la profunda preocupació que la firma tenia sobre la formació prèvia que rebien tots els seus treballadors. Ara bé, la distribució del film no fou de caràcter públic, sinó d'ús intern per a la firma.

Tècnicament, la part més complicada del rodatge fou la de la il·luminació, ja que l'equip d'Estudios Cinar va tenir problemes a l'hora de llogar els focus necessaris, fonamentalment perquè la casa Orpheu Films de Barcelona (1932-1962), estudis ubicats en el que havia estat el Palau de la Química durant l'Exposició Internacional de 1929, i que llogaven material professional de rodatge a altres empreses, havia patit durant el mes d'abril de 1962 un incendi que acabà amb la vida d'aquesta empresa i a Barcelona no abundava el material d'aquest tipus.

Ana Fernández Álvarez
campanadas@telefonica.net

¹A la pàgina 43 del diari La Vanguardia del 15 de novembre de 1993, aparegué l'acord de la suspensió de la Sociedad Anónima de Peinaje e Hilatura (Saphil), a proposta d'Auxicolor; posant tots els seus béns a disposició dels creditors per a que poguessin procedir a la seva liquidació, mitjançant una comissió que estava formada per Montefibre, Corcoy, Alter Fil, Crédito y Caución i el Banco Urquijo.

²Vegeu: Miquel SOLÉ I SANABRA, *Saphil. L'Anònima, l'empresa emblemàtica de la Llana*, pàgina 49, capítol II, volum II, Història Industrial de Terrassa. Editors: Diari Terrassa i Lunweg, 2000. També Francesc CABANA, *Creació de la Saphil*, pàgina 153, volum III. *Fàbriques i empresaris. Els protagonistes de la revolució industrial a Catalunya*. Enciclopèdia Catalana, Barcelona, 1992-1994.

³Un tipus de preparació que, a partir del 26 de desembre de 1963, es va traduir també en la creació d'una escola d'ensenyament secundari a la colònia Santa Maria de Ripoll, amb l'objectiu de formar les seves joves treballadores. Un centre que es va concebre funcionalment com a residència i com a centre educatiu, preparat per a acollir un centenar de joves procedents de diversos indrets de l'estat espanyol, les quals alternaven la seva feina a la fàbrica amb l'estudi i l'educació en aquesta escola. Segons l'escrit *Escuela residencial Saphil*, aparegut a la pàgina 7 i següents del butlletí Saphil número 82, corresponent al mes de febrer de 1964, durant el curs 1962-1963, en aquell centre van estudiar 57 alumnes, la majoria provinents de poblacions de la província de León, com, per exemple, Astorga, La Beñeza, Pomferrada, Orbigo, Sant Cristóbal de la Polantera, Sant Félix de la Vega o Santibáñez de la Isla. Les estudiants, al finalitzar els seus quatre anys formatius, rebien el títol de batxiller elemental més una quantitat de diners acumulada al llarg dels quatre anys que havien passat treballant per a l'empresa.

⁴Després de la Guerra Civil espanyola, Saphil va rebre l'oferta del Ministeri d'Indústria d'aconseguir la prioritat en l'adquisició de la llana d'Extremadura, a condició que obrís una seu administrativa de l'empresa al carrer de Miguel Moya, 6, principal primera, a Madrid.

⁵A l'economat, el mateix any en que es va filmar el reportatge, s'havien arribat a realitzar unes vendes per valor de 8.127.775,50 pessetes.

A TERRASSA

Casa Soler i Palet (Font Vella, 28 - 08221 Terrassa tel. 93 783 27 11 - www.terrassa.cat/cultura)

- Exposició **Textures. Maria Orpí** - del 14 de gener al 6 de febrer
- Exposició **Pels camps d'or. Miquel Llonch** - de l'11 al 30 de febrer
- Exposició **Aixovar. Roser López Monsó** - del 3 al 25 de març
- Exposició **Interferències. Qüestió de disciplina** - del 31 de març al 23 d'abril
- Exposició **Essències. Anna Morales Puigcerver** - del 26 d'abril al 15 de maig
- Sessió fotogràfica **El temps perdut. Una mirada al passat. Jordi Gual** - 12 i 13 de maig
- Exposició col·lectiva **Format domèstic** - del 18 de maig al 5 de juny
- Exposició **Fites. Ester Ramon** - del 9 al 26 de juny

Centre de Documentació i Museu Tèxtil - CDMT (Salmerón, 25 - tel. 93 731 52 02 - www.cdm.t.es)

- Exposició **Els colors del Mediterrani. Colorants per a un tèxtil sostenible?** - fins a finals de 2012

Museu de la Ciència i la Tècnica de Catalunya (Rambla d'Ègara, 270 - tel. 93 736 89 66 - www.mnactec.cat)

- Exposició **L'aigua que treu la fam** - fins al 29 d'abril de 2012
- Exposició **Les matemàtiques i la vida** - fins al 30 de setembre de 2012

Centre Cultural Unnim Caixa Terrassa (Rambla d'Ègara, 340 - tel. 93 780 41 22 - www.fundacioct.es/)

- Exposició **L'altra cara de la vida - Cultura funerària ahir i avui** - fins al 29 de gener
- Exposició **Roser Capdevila. Unes bèsties molt poc animals** - fins al 18 de març

Sala Muncunill (Plaça Didó, 3 - tel. 93 783 27 11 - www.terrassa.cat/artsvisuals)

- Exposició **Nova avantguarda** - del 5 de febrer al 18 de març
- Exposició **Passant pàgina. El llibre com a territori d'art** - del 25 de març al 29 d'abril
- Exposició **Vestigis del modernisme** - del 12 de maig al 17 de juny

A l'Espaidos de la Sala Muncunill

- Exposició **Interferències. Qüestió de disciplina** - del 21 de gener al 4 de març
- Exposició **Constel·lacions familiars. Lua Coderch** - de l'11 de març al 15 d'abril
- Exposició **Constel·lacions familiars. Ryan Rivadeneyra** - del 22 d'abril al 20 de maig
- Exposició **Constel·lacions familiars. Lola Lasurt** - del 27 de maig al 26 de juny

ALTRES

- Exposició **Entre la llum** a la Sala Fernando Pinós (Consell de Cent, 325 Barcelona) - fins a finals de gener
- Exposició **Murals sota la lupa. Les pintures de la Capella de Sant Miquel** al MUHBA. Monestir de Pedralbes - fins al 31 de gener
- Exposició **Contes infantils de la guerra** al Museu d'Història de Catalunya - fins al 5 de febrer
- Exposició **Impressionistes. Mestres francesos de la col·lecció Clark** al CaixaFòrum Barcelona - fins al 12 de febrer
- Exposició **Delacroix (1789 - 1863)** al CaixaFòrum de Barcelona - del 15 de febrer al 20 de maig
- Exposició **Les darreres obres de Perejaume** a la Catalunya Caixa Obra Social - Casa Milà - La Pedrera - fins al 12 de febrer
- Activitat familiar **Fem parlar les pedres!** Museu Nacional Arqueològic de Tarragona (Plaça del Rei, 5) - dies: 5, 12, 19 i 26 de febrer - Informació i reserves: 977 25 15 15
- Exposició **Miró. L'escala de l'evasió** a la Fundació Joan Miró - fins al 18 de març
- Exposició **Joan Miró. Cartells d'un temps, d'un país** al Museu d'Història de Catalunya - fins al 18 de març
- Exposició **Un cementiri de dinosaures** al CosmoCaixa Barcelona - fins al al 18 de març
- Exposició **Volum! Obres de les col·leccions de la Fundació "la Caixa" i del MACBA** al MACBA - fins al 23 d'abril

EN LÍNIA

Blog Amor a l'Art: <http://amoralart.cat/>

“Diuen que les coses que es fan per amor a l'art, són les que més es gaudeixen a la vida”.

Ideat desinteressadament per Martí Andinach i Víctor Fernández. És un blog de fotoreportatges que pretén animar la cultura en general tot descobrint la mirada més personal i sincera dels artistes.

Hi trobem relats en què diferents personatges del món de l'arquitectura, l'escultura, la pintura, les lletres, el disseny, la il·lustració, el dibuix de còmics, la fotografia, la música, la dansa, ... mostren la seva ànima d'artistes, sense presses i amb total transparència.

Podem remarcar la qualitat dels escrits en els que destaquen la descripció, els diàlegs i les anècdotes sorgides de la convivència entre el periodista i l'artista.

A LA BIBLIOTECA

En aquest apartat podeu trobar algunes de les publicacions que han arribat al Museu de Terrassa. Us recordem que aquests documents els podeu consultar al mateix Museu o bé, emportar-vos-els en préstec.

- **BARTRA, A. Sempre poeta i traductor. Agustí Bartra i Rolfe Humphries: cartes i versions.**
Terrassa : Ajuntament de Terrassa, 2011
- **Barcelona 1900.** Barcelona : Lunwerg, 2007
- **BOTTANI, T. Il Casinò di San Pellegrino Terme.** Storia di un sogno. Bergamo : Corponove, 2011
- **BRAVO NIETO, A. Guía del modernismo en Melilla.**
Melilla : Editorial Maestro Books, 2010
- **COMA, J. i SANTIESTEBAN, A. Materials per a una didàctica de la Història de Terrassa. Educació Secundària.**
Terrassa : Associació de Mestres Alexandre Galí, 2011
- **FREIXAS I VIVÓ, J. Musiquer terrassenc. 224 fitxes biogràfiques.** Terrassa : Fundació Torre del Palau, 2011
- **Miró, cartells d'un temps, d'un país.** Barcelona : Museu d'Història de Catalunya, 2011
- **El Museu com a pretext (2011 - 2012).** Barcelona : Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació, 2011
- **OLLER, J. M. Fenòmens atmosfèrics a Terrassa : pluges, nevades, sequeres i ventades.** Terrassa : Servei de Medi Ambient i Sostenibilitat de l'Ajuntament de Terrassa: Fundació Privada Mina d'Aigües de Terrassa, 2011
- **PUJADÓ, M. Maragall, paraula viva.** Terrassa : Fundació Torre del Palau, 2011 (CD + DVD)
- **Romanes et Gothiques. Vierges à l'Enfant restaurées des Pyrénées-Orientales.**
Perpinyà : Silvana Editoriale, 2011
- **Ruta Sagnier. Arquitecte. Barcelona 1858 - 1931.**
Barcelona : Ajuntament de Barcelona : Institut del Paisatge Urbà i la Qualitat de Vida, cop. 2009
- **Santiago Sobrequés i Vidal. Historiador, professor i ciutadà (1911-1973).** Barcelona : Base, 2011

LA RESERVA

OBJECTE: Escultura
TÍTOL: Josep Rigol
AUTOR: Francisco Pérez Mateo
DATA: 1925
MATERIALS: Pedra de Novelda
MIDES: 47 x 23 x 27 cm
NÚM. D'INVENTARI: MdT 16349
PROCEDÈNCIA:
Donació M. Assumpció Rigol i
Vicenta Ribas (20 de maig de 1996)

Descobreix una joia del Museu és una iniciativa lligada al Dia Internacional dels Museus. Enguany, l'ICOM va proposar com a lema “Museu i Memòria” i des del Museu de Terrassa vam volen recordar la figura de Josep Rigol aprofitant una efemèride: el 25è aniversari de la seva mort. Per aquest motiu vam exposar durant uns dies aquesta peça al Castell Cartoixa de Vallparadís. Aquest magnífic retrat representa a qui fou, durant més de vint anys, director del Museo Municipal de Arte del Castell Cartoixa de Vallparadís i membre destacat de la Junta Municipal de Museus durant més de mitja vida. El museu, hereu de la seva tasca al front del patrimoni local, va voler retre homenatge a aquest personatge amb la presentació del seu retrat esculpit.

Aquest retrat de Josep Rigol és obra del seu bon amic Francisco Pérez Mateo (Barcelona, 1903- Madrid, 1936). Josep Rigol i Francisco Pérez Mateo es conegueren a Madrid, a l'Academia de Bellas Artes de San Fernando. L'escultor hi ingressà el 1919, mentre que Rigol ho feu uns anys més tard, concretament el 1922. Ambdós joves compartien una sana afició per l'esport, fet que, molt possiblement, els apropà.

La historiografia actual ha rescatat de l'oblit l'artista Pérez Mateo, com a figura cabdal de l'escultura d'avantguarda espanyola. La seva mort prematura, en el front de Carabanchel Alto, i el seu marcat compromís polític feren que, durant el llarg període franquista, el seu record quedés completament enterrat, així com part de la seva obra. Josefina Alix, comissària de l'exposició de l'artista al Museu Nacional Centre d'Art Reina Sofia, explica com dues escultures de l'artista es troben soterrades per l'asfalt d'un carrer proper a la seva casa taller. Així mateix, posa de manifest que bona part de la seva obra està desapareguda.

L'estil de Pérez Mateo, segons Josefina Alix, s'inscriu dins el corrent artístic de la Nova Objectivitat, moviment cultural que s'origina a l'Alemanya després de la Primera Guerra Mundial i que neix com a reacció a l'expressionisme. Aquest nou corrent advoca pel retorn a la figuració. Una figuració realista que plasma de manera objectiva la realitat i que té un marcat component social i reivindicatiu.

Gemma Ramos Serra
Conservadora del MdT
maig de 2011

Castell Cartoixa de Vallparadís

Carrer Salmerón, s/n
08222 Terrassa Tel. 93 785 71 44
Horaris: de dimecres a dissabte, de 10 a 13.30h i de 16 a 19 h, diumenges, d'11 a 14h
dilluns, dimarts i festius, tancat
tancat per vacances: del 4 al 7 d'abril, del 4 de juliol al 3 d'agost i del 25 al 29 de desembre

Seu d'Ègara. Esglésies de Sant Pere de Terrassa

Plaça del Rector Homs, s/n
08222 Terrassa Tel. 93 783 37 02
Horaris: de dimarts a dissabte, de 10 a 13.30h i de 16 a 19 h
diumenges i festius d'11 a 14 h
dilluns no festius i els següents festius: 1 de gener, 1 de maig, 25 i 26 de desembre, tancat

Casa Alegre de Sagrera

Carrer de la Font Vella, 29-31
08221 Terrassa Tel. 93 731 66 46
Horaris: de dimecres a dissabte, de 10 a 13h i de 16 a 20 h, diumenges, d'11 a 14 h
dilluns, dimarts i festius, tancat
tancat per vacances: del 4 al 7 d'abril, de l'1 al 31 d'agost i del 25 al 29 de desembre

Torre del Palau i Centre d'Interpretació de la Vila Medieval de Terrassa

Plaça de la Torre del Castell Palau, s/n
08221 Terrassa - Tel. 93 739 70 72
Horari: Cal concertar dia i hora. Visites concertades.

Claustre del convent de Sant Francesc d'Assís

Plaça del Doctor Robert, 1
08221 Terrassa Tel. 93 739 70 72
Horaris: de dilluns a divendres, de 10 a 13.30 h i de 17 a 19 h
La resta de dies, cal concertar dia i hora

Edició: Ajuntament de Terrassa. Cultura
Coordinació: Museu de Terrassa
Fotografies: Museu de Terrassa
Disseny gràfic i impressió: Grup Digital
Dip. Leg: B-26.574/2000

Ajuntament de Terrassa
Cultura

Museu de Terrassa

Direcció i Serveis:

c. dels Gavatxons, 9
08221 Terrassa
Tel. 93 789 27 55 / 93 739 70 72
Fax 93 736 80 68
museudeterrassa@terrassa.cat